

D. Chrysof. Abulens. in presenti docent D. Chrysof. homil. 3. de Elia, Abulens. ibi q. 24. Inde Deus ordinavit ipsam illuminare in cognitione fidei, ac veri Dei: Tunc narrat Scriptura 3. Reg. 17. n. 10. Cumque venisset Elias ad portam civitatis, apparuit ei mulier vidua, à qua cum Propheta postulasset buccellam panis, illa respondit, quod non habebat, nisi parum farinæ quantum pugillus capere potest: En colligo duo ligna, ut ingrediar, & faciam illum mihi & filio meo: colligebat, parem, Et cur mulier apparet colligens tantum duo ligna? Cur non plura vel pauciora? Duo ligna typum gerebant Crucis: D. August. serm. 202. de tempore. Duo ligna, ait, volebat colligere, quia crucis mysterium desiderabat agnoscere. Ideo duo ligna colligebat, quia in typo Elia Christum accipiebat: Ordinabat Deus mulierem illustrare vera fidei cognitione, inde disponit, ut colligat duo ligna in erucis figuram: sed enim umbra crucis ignorantia tenebræ depelluntur, & mens in agnitione Divinitatis, ac supernorum mysteriorum Christi illuminatur.

QUÆSTIO XII.

Quare Christus D. exaltatus in cruce ad se omnia trahit, & tamen crux in qua exaltatur ad summam captivitatis ignominiam devenit?

In cruce exaltatur Christus, inde etiam ipsa crux maxime est exaltata, & sublimata: Cur ergo permixtus sit Deus, ut Crux Christi sanguinem perficeret, ac sublimata in captivitatem Persarum per quatuordecim annos veniat, cum summa ignominia sit captivitas, & ideo Saul potius elegit mortem, quam in Philistinorum captivitatem venire: 1. Reg. cap. 31. 4. Ait Apostolus ad Philipp. 2. n. 8. quod dicit Christus D. humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Jesu omnia genuflectantur, caelestium, terrestrium, & infernorum Christus D. cum sit verus Deus æqualis natura Patri, tanquam inferior: humiliavit se factus obediens: Et cum sit per essentiam ipsamet vita subiecit se morti: usque ad mortem: Et cum sit ipsa suprema, & alta majestas, se dimisit ad summam ignominiam: Mortem autem crucis: Quid deinde sequitur? Propter quod & Deus exaltavit illum: D. August. Ecce consequentia Apostolica: ut ex illa summa abiectione, ac demissione sublimaretur ad supremam exaltationem: Ut in nomine Jesu omnia genuflectantur, & c. Ut, nempe, in caelo adoretur genuflexo, & in terra summè eum venerentur homines: nam audito nomine Jesu omnes discooperiunt caput, & inclinant; & audito nomine Jesu in inferno tremunt, & contremiscunt diabolicæ potestates.

Supremo & alto suo divino consilio permixtus sit Deus, ut crux sancta veniret in summam ignominiam, nempe, captivitatem: Et ad quid? propter quod? Ecce consequentia Apostolica: Ut maxime esset sublimata, & exaltata, declarata

& manifestata in quanta æstimatione à Christo habebatur Ait Ieremias Thren. 4. n. 20. Spiritus Thren. 4. oris nostri Christus Dominus captus est in peccatis nostris. Sed ut alij legunt. In captivitatem venit propter peccata nostra. Et tamen, ut planum, & notum est, Christus in propria persona, non quævis persona est captivus, nec captivitate detinetur: quoniam Christus.

modo ergo vaticinium Prophetæ adimpletur? In tantum exaltata, ac sublimata est Crux à Christo, ut id quod prædictum erat de eo, in sua cruce, tanquam sui signo ac vexillo adimpleretur, ut ita ipsa crux cum Christi persona haberet veluti quemdam intimum concomitantem ac societatem Christi, tanquam illius vicces gerens, ut illud quod de Christi persona erat prædictum in Prophetis, dum in Cruce sit, in ejus persona videretur adimpletum. Duo planè nota, ac manifesta sunt: Primum, quod Christus D. in magna, ac alta æstimatione, ac pretio habeat suos dolores, tormenta, ac mortem: inde hanc appellat suam glorificationem, ut supra dixi q. 7. Secundum, notum etiam est, & manifestum quod Christus D. intimo, ac summo amore super omnes puras creaturas, diligebat Sanctiss. Virginem Marã matrem: inde eam compartem, ac participem omnium dolorum suæ passionis fecit. Hinc ait Simeon ad Sanctiss. Virginem Luc. 2. n. 35. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Ac si dicat: tuam animam, quia ipsius [scilicet Christi] est anima per mutuum anorem, gladius doloris pertransibit. Ubi nostra Vulgata habet pertransibit gladius: Syriacus legit lancea: D. Christo D. prophetatum erat, quod lancea esset vulnerandus Iob. 16. n. 14. Circumdedit me lanceis suis: Christo jam mortuo in cruce Unus militum lancea lateris ejus aperuit: Iob. 19. n. 34. Proindeque cum Christus esset iam mortuus lanceæ dolore non est percussus; qui dolor maxime cor matris pertransivit, ut scribit Bernard. serm. de Passione: Quod in carne Christi agebant clavi, & lancea hoc in Virginis mente natura affectus, & Mater angustia. Christus cum iam è vitâ abiret, licet vulnus lanceæ accepisset; non tamen actualiter illius dolorem, qui acutissimè, ac vehementissimè cor matris pertransivit. Sic pro sua eximâ benevolentia, Christus voluit Matrem condecorare, ut in tormentis suæ passionis eam haberet compartem, ac consociam; ut ipse Christus acciperet lanceæ vulnus; Mater verò dolorem reportaret, sic & ad hunc modum Christus D. condecorat, ac nobilitat suam Crucem, ut eam faciat compartem, & consociam suarum contumeliarum, ac opprobriorum, ac captivitas pronuntiata de Christo in sua Cruce, ac vexillo adimpleatur.

Quid inde sequitur, consequentia Apostolica: propter quod & Deus exaltavit illum? Ex tanta humilitate, & abiectione captivitatis, sic exaltavit, ac sublimavit Crucem, super omnem cœli, & terræ ambitum, ut simpliciter, & absolute Crux gloria Domini dicatur: Isai. 60. n. 1. Surge illuminare Jerusalem, quia venit lumen tuum Crux gloria & gloria Domini super te orta est. Ecce prima principia, ac ortus dominicæ gloriæ super Jerusalem denuntiantur: Et cur gloria Domini magis orta decantatur super Jerusalem, quam super cœlos, vel super Bethlechem, ubi puer natus demonstratur? In Jerusalem crux Domini erat collocanda, & ubi crux apparet, ibi gloria

EXPOSITIO V.

German. gloria Domini responderet, ac niter. German. Constantinopolitan. orat. in adoratione Crucis apud Grethnerum tom. 2. sic ait: Gloria Domini super novam Jerusalem, orta est; Gloria vero Domini, omnium concessa, Divina crux est, qua ut aurora jam rutilat. Ubi Deus terram ab aquis separavit, dixit tertia die Genes. 1. n. 11. Germinet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum: Et tamen quarta die sequenti Deus creavit Solem, Lunam, & Stellas, ut patet ibid. n. 16. Ex quo celebris est questio Theodoretii, & aliorum, cur Deus maluit prius herbis, ac lignis terram ornare, quam luminatibus, ac astris cœlum; cum rectus ordo videretur, quod ab hoc esset incipiendum? nam in primò exordio dicitur: In principio creavit Deus cœlum, & terram: Ibid. n. 1. Cur ergo terra prius floribus, & lignis vestitur, cum adhuc cœlum esset denudatum sine luminatibus, sine planetis, ac astris; & terra jam maxime erat elegans magnis arboribus, ac lignis fructiferis? Rationem nobis inculcat Anastasius Sinaïta in Hexam. 4. & ait. Quando audis quod jubetur colere lignum fructiferum, nihil aliud intelliges, quam passionem crucis. Et ideo dicit Ecclesia, quod germinet lignum crucis faciens fructum, & aspectu palchrum, & bonum ad vescendum, nempe, Christum crucifixum. Prius terra ornatur arboribus, quam cœlum astris; quia in illis arboribus erat quædam adumbratio Crucis Dominicæ, à qua nascitur totum cœlorum ornamentum; & ideo cœli non poterant venustari, nisi prius Crucis figura præcederet; à qua omnis cœlorum pulchritudo derivabatur.

Cæcitas Israël.

Ioan. 12. n. 37. Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum. Num. 38. Ut sermo Isaïæ prophetæ impleretur, quem dixit: Domine, quis credidit auctui nostro? & brachium Domini, cui revelatum est.

VERSIONES.

Arabic. n. 37. Et quamvis fecisset hæc mirabilia multa, non crediderunt. Persicus. Et quamvis hæc signa coram illis faceret; illi tamen fidem non habuerunt. Ethiopic. n. 38. Ut veniret, & impleretur sermo Isaïæ Prophetæ dicentis: Quis credidit testimonio nostro? & brachium, &c. Persicus. Qui dixit, Domine, quis audiendo, nobis fidem habuit? Arabicus. Quis credidit voci nostræ?

Um autem tanta signa: Postquam Christus D. dixit superius n. 36. Dum lucem habetis, credite in lucem: Quod jam explicavi tom. 4. citato cap. 42. & ab illo loco recessit, subdit N. Evangelista; Cum tanta signa fecisset coram eis: In miraculis, scilicet in doctrina, ac revelatione secretorum cordis, & futurorum contingentium, prædicatione, quibus manifestè declarabatur ejus Divinitas. D. Chrysof. Theophyl. Euthym. existimant Christum modò multa fecisse miracula, quæ Evangelista subiacet: Verius tamen existimo, quod Joannes loquitur de omnibus miraculis, quæ Christus edidit per omne illud spatium, quo inter Judæos vixit, ac conversatus est; & Evangelista hoc notat, ac dicit, quia vult fugitare summam incredulitatem, ac obdurationem Judæorum. Non credebant in eum: tum ob eorum perveraciam, ac nequitiam suis cupiditatibus, ac terrenis affectibus immerfam, ac defixam; tum etiam ob timorem principum, ac seniorum, quos populus maxime sequitur, ut patet inf. à n. 42. Tandem ob humilem, ac pauperem Christi vivendi modum, quem ipsi contemnebant.

Ut sermo Isaïæ impleretur. Illa particula, Ut, non denotat causam, sed consecutionem, ac eventum rei, ut optime notant D. Cyr. D. Chrysof. Theod. Leont. Theoph. Euth. D. Tho. D. Bonav. Non enim ideo Judæi non crediderunt, quia Isaïas dixit eos non credituros, sed quia illi credituri non erant: Ideo Isaïas prædixit, non credituros, ut cõmuniter docent Theologi in multis; non enim ideo Petrus negavit, quia Christus, prædixit eum negaturum, sed quia ille negaturus erat, ideo Christus illud prædixit. Nã Deus præ infinitâ suam sapientiam comprehendit omnes causas, ac eorũ effectus prout eventuri sunt, eos prædicit perse, ac per suos servos, ac prophetas.

Domine, quis credidit auctui nostro? Verba sunt Isai 53. n. 1. Et referuntur à Paulo Rom. 10. Isai. 93. n. 16. Et non sunt dicta nomine Prophetæ, vel Apostolorum, ut aliqui dixerunt, sed nomine ipsius Christi cum Patre loquentis; ac proinde loquitur Christus, ut caput, tam pro se, quam pro suis Apostolis. Quis id est quisnam sit tanquam unus, proindeque modus iste loquendi indicat paucitatem credentium, consideratâ pene infinitâ multitudine non credentium, crediti: more prophetico ponitur præteritum pro futuro ob certitudinem cognitionis. Auctui nostro: Phrasis est hebraica; & idem sonat, ac prædicatione, sermo, vox, quia per illam nos Deus exaudire facit, Sic loquitur Apost. 1. Thess. c. 2. n. 13. Quoniam cum acciperetis à nobis verbum auditus: Quid est, quod nos Deus exaudire, fecit. Arabic. legit: Voci nostræ: Ethiop. Testimonio nostro Arabic. & ait, Nostro, loquitur enim Christus pro sua prædicatione, ac suorum discipulorum.

Et brachium Domini cui revelatum est, Ad huc hic ostenditur paucitas, ac raritas credentium, ut indicant illa verba: Cui revelatum est: ut revelatam divinitatem velit cognoscere, ac recipere. Per brachium autem Domini communitè Sancti Patres D. Athanasius libro de Eusebius. Beda. D. Hieronymus in Isai. cap. 53. D. Augustinus tract. 93. Euseb. lib. 3. de Demonstr. Evang. c. 2. Rupert. Beda, D. Thom. Rupert. r. brachium, inquam, Dominum

